

de zedelijke grondslagen der Europeesche volkeren in anti-christelijken zin moeten wijzigen. Daarom vormen de woorden, die wij aantreffen in het boekje van aartsbisschop Gröber van Freiburg over „De Deutsche Nationale Kerk“, een profetische waarschuwing voor geheel de bevolking van Europa.

Even later:

De kern van het Christelijk verzet tegen het streven naar gelijkschakeling is diep-godsdienstig van aard. Dit verzet betekent een godsdienstige ontwakking van een omvang en diepte, zooals de wereld er in eeuwen niet heeft gekend. De Protestantische en Katholieke kerkgebouwen, maar ook de Joodsche synagogen zijn ijekvol. En het is een aangrijpend en onvergetelijk schouwspel, te zien, hoe zich voor de kerken honderden menschen verzamelen en vaak bij het verschijnen van de moedige, voor de vrijheid der leer strijdende geestelijken, eerbiedig neerknielen.

Wat predikaties en vrome boeken in eeuwen niet klaar speelden, namelijk het terugwinnen van groepen die van de Kerken vervreemd waren, dat wordt thans tot werkelijkheid, ten deele als reactie op de propaganda voor het Nieuwe Heidendom.

De cultuurstrijd in Duitschland is in zijn oorzaken, zijn logica en zijn gevolgen slechts dan te begrijpen, wanneer men de wereldbeschouwing van het Nationalisme in het oog houdt. Het is waar, nog strijden in den kring van het Nationaal-Socialisme verschillende stroomingen op het gebied van wereldbeschouwing met elkaar om de hegemonie. Nog heeft de opperste leiding der N. S. D. A. P. het beslissende woord niet gesproken in de culturele kwestie. Maar de ongebreidelde propaganda der tegenstanders van het Christendom en van de geestelijke vrijheid doet juist op dit gebied ernstig gevaar dreigen, en concentreert juist daar haar beste krachten, waar de weg naar de toekomst ligt, namelijk bij de jeugd.

Eenigen tijd geleden heeft Alfred Rosenberg te Berlijn voor een uitgelezen gezelschap van genoodigden uit de kringen der Nationaal-Socialistische leiders een lezing gehouden, die rechtstreeks ging over de gelijkschakeling op cultureel gebied. Onder bijval der aanwezigen poneerde Rosenberg de schepping van een Deutsche Nationale Kerk als het culturele hoofddoel der Nationaal-Socialistische beweging. De opperste leiding moge dit streven nog als een particuliere beweging behandelen, daar staat tegenover, dat op de scholen bijvoorbeeld Rosenberg's boek „Der Mythos des XX. Jahrhunderts“ reeds officieel wordt gebruikt als handleiding voor het onderricht op het gebied van wereldbeschouwing, zooals trouwens de geheele leerstof op de scholen van het tegenwoordige Duitschland van deze denkbeelden en leerstellingen doortrokken is.

Er zijn hoogst ernstige lieden, die van oordeel zijn, dat al deze dingen slechts kinderziekten van het Deutsche Nationaal-Socialisme zijn. Zij wijzen op het feit, dat de oude, behoudende, conservatief-Christelijke elementen in den Nationaal-Socialistischen staat steeds grooteren invloed krijgen. Daar stellen zij dan al hun hoop op. Deze hoop is echter ijdel. De door de Nationaal-Socialistische revolutie naar voren gekomen jonge Nationaal-Socialistische leidersgroep is met steeds stijgend succes bezig, de in maatschappelijk opzicht doorslag gevende kringen van het Deutsche volk tot haar leerstellingen te bekeeren. Met dit proces dreigt zich tegelijkertijd duidelijk zichtbaar de omvorming van de zedelijke grondslagen der samenleving te voltrekken.

Het is geen toeval, dat de omgeving van den Leider al zijn daden bewust in een dichten sluier van mystiek halfduister hult. De daden van den Leider worden, als „geboren uit de wetten van bloed en ras“, reeds als onfeilbaar beschouwd.

„Een duister nieuw Heidendom“, zoo besluit de schrijver. We wilden, dat we het woord overdreven konden noemen. Maar we durven die uitspraak niet aan.

K. S.

BOEKBESPREKING

„De Patriarchen“, Hun leven en hun karakter, door H. W. Greutzberg. — Uitgave D. A. Daamen, 's-Gravenhage, 184 blz.

Dit boek heeft de verdienste, dat het ons een zeer belangrijk gedeelte der H. Schrift naderbij wil brengen. Het spreekt in korte hoofdstukken, varieerend tusschen vier en tien pagina's, over Abraham, Izak, Jakob, en over de twaalf stamvaders. Aan Abraham worden 14, aan Izak 1, aan Jakob 9, aan Jozef 9 en aan elk der andere patriarchen 1 hoofdstuk gewijd.

In de bewerking dezer omvangrijke stof geeft de schrijver, wat hij in den titel belooft. Het zijn korte karakteristieken met vaak scherpe belijning. Bijzonder over de twaalf Patriarchen worden interessante dingen gezegd. En uitnemend is het, dat de Auteur daarbij vaak heenwijst naar den persoon en het werk van Christus.

Dit boek grijpt telkens aan door schoone gedachten, doch anderzijds wekt het gedurig bedenkingen op. „De weg naar het hart is niet altijd kort en gemakkelijk, evenmin voor God als voor de menschen“, blz. 23. Zoo schoon als de beschouwing is over het graf in de spelonk van Machpela (blz. 43—47), zoo onbevredigend is de opvatting van Jakobs worsteling bij Pniël. „In zijn woest wringen verniet hij zijn eigen lichaam, en weet het als de aanraking van den Almachtigen in dien strijd“, blz. 86. Utdrukkingen als „de redacteur van het Genesisboek“ (blz. 7), „de eindredacteur“ (blz. 68), klinken den lezer ten opzichte van de Heilige Schrift vreemd in het oor.

Telkens stuiten wij op wonderlijke, zelfs platte uitdrukkingen. „God heeft van hun gemeene daad (het verkoopen van Jozef) te groot werk gemaakt, om dat nog te kunnen nabouden“, blz. 113. „En nu wordt het „hangen of wurgen“,“ blz. 117. „Mozes erkent terstond het armzalig gewurm van menschen, die voor hun eigen vermeende rechten vechten.“ „Hij kaatst met sarcasme den bal terug“, blz. 140.

Door het stevige papier en de flinke letter laat deze door den Uitgever wel verzorgde uitgave zich prettig lezen. Maar de lectuur er van heeft ons slechts matig voldaan. Dit veelzins pittige en puntige boek mist al te zeer geestelijke diepte.

J. P. T.

Dr G. Ch. Aalders, „Het herstel van Israël volgens het Oude Testament“, J. H. Kok N.V. — Kampen.

Met dit boek zijn wij bijzonder blij. Gelijk de ondertitel aangeeft, wordt de „chiliastische uitlegging getoetst“. Directe aanleiding tot de uitgave van dit boek is Prof. Aalders' bestrijding van den vroegeren Ds Berkhoff geweest. Ons blad heeft de waardevolle artikelen van den schrijver mogen opnemen.

Wij vestigen echter de aandacht van de lezers er op, dat Prof. Aalders opzet en inkleeding eenigszins veranderd heeft en verschillende noten, vnl. met verwijzingen naar verdere literatuur, heeft toegevoegd. De heer Berkhoff, die helaas niet meer te Utrecht studeert, en daarmee onze hoop, dat hij van het chiliisme door studie aan een universiteit zou genezen worden, heeft gebroken, is door Prof. Aalders op waardige wijze bestreden. Tegen de argumenten zal hij niets steekhoudends kunnen inbrengen. Afgedacht echter van het polemisch gedeelte van dit boek, heeft het werk van Prof. Aalders ook nog hierom groote waarde, wijl het de methode van de exegese der betreffende Schriftgedeelten blootlegt, en dus — wat de waarde van alle zakelijke polemieken is — het denken scherpert. Juist dus om zijn thetische waarde willen wij dit polemische boek van harte aanbevelen. Het verheugt ons, dat Prof. Aalders de waarde van polemieken aan ons volk leert beseffen.

K. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Koog-Zaandijk: D. Broer te Surhuisterveen en D. Zemel te Vianen.

Zwartebroek: Cand. J. A. van Arkel te Rotterdam en cand. F. E. Hoekstra, hulppred. te Voorburg.

Beroepen te:

Leek (Gr.): J. Dijk te Sellingen.

Woldendorp: Cand. T. Klein te Uithuizermeeden.

Aangenomen naar:

Kollumerpomp: Cand. H. R. Groenevelt te Groningen.

Ureterp: Cand. H. Hazenberg te Zuidhorn.

A. Bolwijn †.

Te Zeist is 10 April in den ouderdom van ruim 80 jaar overleden Ds A. Bolwijn, emeritus-predikant van de Geref. Kerk te Montfoort.

Vereeniging van Predikanten der Geref. Kerken.

De jaarlijksche algemeene vergadering van de Vereeniging van Predikanten van de Geref. Kerken in Nederland zal gehouden worden Woensdag 24 en Donderdag 25 April in het Jaarbeursgebouw te Utrecht, onder leiding van Prof. Dr F. W. Grosheide van Amsterdam.

Op den eersten dag zal als referent optreden: Dr K. Dijk van 's-Gravenhage-West, met het onderwerp: „Het kerkbegrip van de dolantie“. 's Avonds zal Ds K. Ferraar, een der weinig overlevende predikanten uit den dolantie-tijd, een causerie over dezen tijd houden.

Donderdag 25 April zullen als referent optreden: Dr E. Sietsma, van Amsterdam-Zuid, met het onderwerp: „De beteekenis van het Verbond voor den arbeid in de gemeente“, en Dr H. W. Haverkate, geneesheer aan de stichtingen Ermelo-Veldwijk, met het onderwerp: „Wondgeneezingen“.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Bedankt voor:

Rijnsburg: W. Heerma te Aalsmeer.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Grand Rapids (N.-Amerika): W. C. Lamain te Rotterdam.

Rijssen: A. Verhagen te Middelburg.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Beers-Jellum: Cand. H. de Boer te Grijskerk.

Groenlo: C. M. van Endt te Wehl.

Linschoten: A. M. den Oudsten te Elburg.

Sellingen: J. A. de Klerk te Lellens.

Sittard (toez.): J. M. Snethlage te Appelscha.

Wemeldinge: A. de Bruijn te Hooge Zwaluwe.

Aangenomen naar:

Bodegraven: P. A. A. Klüsener te Vinkeveen.

Noordhorn: J. K. Lofvers te Garsthuizen.

Siddeburen (toez.): S. de Vries te Nieuw Amsterdam.

Vianen: L. Knier te Birdaard.

Wormerveer: T. J. de Boer te Odoorn.

Bedankt voor:

Jutrijp-Hommerts: W. Oost te Aalsum.

Oud-Ailblas: L. Blok te Brandwijk.

Vollenhove: J. Loos te Oudega.

Vroomshoop: M. Bons te Colijnsplaat.

Intrede te:

Nieuwe Pekela: P. A. de Vlucht. Tekst: 2 Cor. 5:20.

Westmaas: Cand. A. W. Larouder. Tekst: Rom. 8:31 b.

Woldendorp: Cand. H. Miskotte. Tekst: Rom. 1:16 a.

Overleden:

J. J. de Kat Angelino, emer. pred. te Dubbeldam, 79 jaar.

GOED VERZORGD DRUKWERK TREKT

DUS LAAT ONS VOOR U ONTWERPEN EN DRUKKEN

HET ADRES IS:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, GOES

Bij Drukkerij Edeca te Hoorn verscheen:

GROMMETJE door J. A. VISSCHER

Ingen. f 1.75 Persbeoordelingen: Geb. f 2.40

Een mooi boek voor allen, die hartelijk belangstellen in het leven van maatschappelijk diep gezonden en de pogingen, die allerwegen worden aangewend om ze te redden. (Grom. (Herv.) Kerkblad. Gaarne bevelen we dit mooie boek aan. Het verschaft ons uren van genot en laat ons tevens zien hoe het licht des evangelies onder Gods ogen ook in de geestelijk en zedelijk donkere hoeken der groote stad de duisternis der zonde kan verdrijven.

De Rotterdammer. Er komen in dit boek heel mooie hoofdstukken voor; veel is er, dat ontroert. Zoo die liefde tusschen deze twee menschenkinderen en het niettegenstaande alles toch aan God willen vasthouden.

De Nederlander. Wie andere boeken van J. A. Visscher gelezen heeft, weet, hoe hij het hart roeren kan van zijn lezers en het bewogen maakt met al wat zwak en arm en ellendig is. Zoo is het ook hier.

In en om ons Huis. Wie kennis wil nemen van het leven van die menschen, vaak uit wat wij noemen de onderste lagen, leze dit boek. Hij zal er iets van hun wereld in aanvoelen. Laten we hopen, dat er in de praktijk vele gevallen mogen zijn als dat van Doff. Het boek laat zich heel prettig lezen.

De Amsterdamer. Verkrijgbaar in den BOEKHANDEL. Toezending door Drukkerij Edeca alleen na ontvangst van postwissel of storting op postrekening 32604.

Uitgave van OOSTERBAAN & LE COINTRE, GOES.

Jezus' lijden, sterven en opstanding

(Innevoeging der vier Evangelien) f 0.60

Al wat de vier Evangelisten over het Lijden, Sterven en de Opstanding van Jezus mededeelen, is hier naar tijdsorde met de woorden der Schrift geangschikt.

Voor H.H. Onderwijzers van groot gemak bij de behandeling der Bijb. Geschiedenis in deze weken vóór Paschen.

Verkrijgbaar in iederen boekhandel, alsmede, na storting van het bedrag op postrekening No. 36000, bij de Uitgevers.

Lezers van „De Reformatie“! Wekt uw kennissen op proefnummers van ons Blad aan te vragen. Zeer velen doen dit reeds! U ook?

ENKELE OPMERKINGEN

OVER GEREFORMEERDE SCHRIFTBESCHOUWING

DOOR Ds. W. M. LE COINTRE 64 Bladzijden — Prijs f 0.60

Dit werkje is uitnemend geschikt om uit te ruiken als aandenken bij het doen van belijdenis en wordt bij getallen tot lagere prijs geleverd.

Kerkeraden vragen een ex. ter kennisname!

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Lezers van „De Reformatie“, die met zooveel sympathie dit blad ontvangen, wilt ook uw FAMILIE-ADVERTENTIËN ter plaatsing zenden.

LOURENS INGELSE

Een episode uit het geestelijk leven op Walcheren omstreeks 1780

door A. JANSE

hoofd Chr. School Biggemarkte

Prijs f 0.60

Tweede druk

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers Oosterbaan & le Cointre, Goes

HILVERSUM

Roekt U een Rijnse Sigaret? Of prefereert U een pijp?

Dan kunt U terecht bij

SIGAREN MAGAZIJN „THE OLDSMOKER“

KERKSTRAAT 8 - HILVERSUM

Heden verscheen:

CALVINISTISCHE EN IMPRESSIONISTISCHE AESTHETIEK

DOOR

SEERP ANEMA

Prijs 60 cent

Een actuele brochure voor belangstellenden in literatuur en kunst.

In elken boekhandel

J. H. Kok N.V. Kampen

Chr. Muziektijdschrift „DE HARP“

met

maandelijksche Muziekbijlage

f 1.50 per jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheele voldoening smaken.

Administratie-Adres:

te Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

GOED VERZORGD DRUKWERK TREKT

DUS LAAT ONS VOOR U ONTWERPEN EN DRUKKEN

HET ADRES IS:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, GOES

Bij Drukkerij Edeca te Hoorn verscheen:

GROMMETJE door J. A. VISSCHER

Ingen. f 1.75 Persbeoordelingen: Geb. f 2.40

Een mooi boek voor allen, die hartelijk belangstellen in het leven van maatschappelijk diep gezonden en de pogingen, die allerwegen worden aangewend om ze te redden. (Grom. (Herv.) Kerkblad. Gaarne bevelen we dit mooie boek aan. Het verschaft ons uren van genot en laat ons tevens zien hoe het licht des evangelies onder Gods ogen ook in de geestelijk en zedelijk donkere hoeken der groote stad de duisternis der zonde kan verdrijven.

De Rotterdammer. Er komen in dit boek heel mooie hoofdstukken voor; veel is er, dat ontroert. Zoo die liefde tusschen deze twee menschenkinderen en het niettegenstaande alles toch aan God willen vasthouden.

De Nederlander. Wie andere boeken van J. A. Visscher gelezen heeft, weet, hoe hij het hart roeren kan van zijn lezers en het bewogen maakt met al wat zwak en arm en ellendig is. Zoo is het ook hier.

In en om ons Huis. Wie kennis wil nemen van het leven van die menschen, vaak uit wat wij noemen de onderste lagen, leze dit boek. Hij zal er iets van hun wereld in aanvoelen. Laten we hopen, dat er in de praktijk vele gevallen mogen zijn als dat van Doff. Het boek laat zich heel prettig lezen.

De Amsterdamer. Verkrijgbaar in den BOEKHANDEL. Toezending door Drukkerij Edeca alleen na ontvangst van postwissel of storting op postrekening 32604.

Uitgave van OOSTERBAAN & LE COINTRE, GOES.

Jezus' lijden, sterven en opstanding

(Innevoeging der vier Evangelien) f 0.60

Al wat de vier Evangelisten over het Lijden, Sterven en de Opstanding van Jezus mededeelen, is hier naar tijdsorde met de woorden der Schrift geangschikt.

Voor H.H. Onderwijzers van groot gemak bij de behandeling der Bijb. Geschiedenis in deze weken vóór Paschen.

Verkrijgbaar in iederen boekhandel, alsmede, na storting van het bedrag op postrekening No. 36000, bij de Uitgevers.

Lezers van „De Reformatie“! Wekt uw kennissen op proefnummers van ons Blad aan te vragen. Zeer velen doen dit reeds! U ook?

ENKELE OPMERKINGEN

OVER GEREFORMEERDE SCHRIFTBESCHOUWING

DOOR Ds. W. M. LE COINTRE 64 Bladzijden — Prijs f 0.60

Dit werkje is uitnemend geschikt om uit te ruiken als aandenken bij het doen van belijdenis en wordt bij getallen tot lagere prijs geleverd.

Kerkeraden vragen een ex. ter kennisname!

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Lezers van „De Reformatie“, die met zooveel sympathie dit blad ontvangen, wilt ook uw FAMILIE-ADVERTENTIËN ter plaatsing zenden.

LOURENS INGELSE

Een episode uit het geestelijk leven op Walcheren omstreeks 1780

door A. JANSE

hoofd Chr. School Biggemarkte

Prijs f 0.60

Tweede druk

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers Oosterbaan & le Cointre, Goes

HILVERSUM

Roekt U een Rijnse Sigaret? Of prefereert U een pijp?

Dan kunt U terecht bij

SIGAREN MAGAZIJN „THE OLDSMOKER“

KERKSTRAAT 8 - HILVERSUM

15c JA

Medew.
Dr K.
Herks
Ds C.
gen:
Ds R.
Harks

Alle m
Prof.

In aansl
kan nog w
ons blad i
Dr R. J. D
A. Kuiper
Rotterdam;
te Rotterda
Drs H. Sm
Onder d
werkers zi
het blad.

INHOUD:
Niet te v
Onze arel
king, van
lijkheid“,
nieuwing
sen: Pas
Tudor-Eig
blike At
van de f
Kerkniet

Pasche
waarop I
de vernie
torie is C
dag der v
qualiteit
ping één
boren ui
natuur, c
nam, wa
noch hee
met de
telen, ex
vernedere
verbinten
Scheppin
stof des
deze sch
Het is n
zich haan
ten van
specerije
zal Hij
ze in 'lg
Echter
onze He
Hij verte
Rechter,
aangebren
deed de
Zijn ziel
Maar i
der kom
einde. A
naar de
derde di
lichaam
een verli
het Hoo
nieuwe

Nu ke
hun pl
levensw
Wat c
wijst on